GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 56. Duminecă, 9 (21) Martie. 1886.

Brașovŭ 8 Martie 1886.

Astăḍĭ începemŭ din nou publicarea memorabilei interpelărĭ a d-lui Kogălniceanu, în causa espulsațilorŭ ardelenĭ, pe care amŭ fostŭ întrerupt'o din causa erorilorŭ ce s'au strecuratŭ întrînsa la prima aparițiune în „Monitorulŭ oficialŭ". Două sĕptĕmânĭ întregĭ amŭ trebuitŭ sĕ așteptămŭ, pănă ce „Monitorulŭ" din Bucurescĭ a adusŭ a doua óră discursulŭ *rectificatŭ* alŭ d-lui Kogălniceanu.

Amŭ arătatŭ că, după însașĭ declararea d-lui Kogălniceanu, interpelația d-sale a fostŭ adresată nu numai guvernului românŭ și națiunei române, ci *ca cestiune de naționalitate și guvernului din Budapesta și națiunei maghiare* și se vede că nu fără efectŭ, deórece ea nu numai că a ridicatŭ furtunĭ în pressa maghiară, ci a rĕsunatŭ chiar și în camera magnațilorŭ.

Discursulŭ d-lui Kogălniceanu în fondŭ este unŭ actŭ de acusațiune înaintea opiniunei publice europene în contra șovinismului ungurescŭ care, persecutândŭ pe Românii din Ardélŭ și Țéra ungurésca, amenință totodată și părerea și naționalitatea poporului din statulŭ românŭ vecinŭ.

Era timpulŭ sĕ se ridice odată și o voce din sînulŭ bărbațilorŭ de statŭ ai României în contra acestui șovinismŭ, care nu mai are părechiă în Europa.

Gărgăunii ce li s'au suitŭ la capŭ celorŭ din Peșta de unŭ timpŭ încóce suntŭ așa de marĭ, încâtŭ omulŭ póte fi cu dreptŭ îngrijatŭ de sănătatea creerilorŭ lorŭ, carĭ de multŭ nu mai funcționéză ca la alțĭ ómenĭ cu mintea sănătósă.

Tocmai acum ni se dă o nouă dovédă despre aceea, pănă unde póte merge bolnăviciósa închipuire și îngâmfare a Maghiarilorŭ astaḍĭ la putere.

Fóia oficiósă scrisă nemțesce a guvernului ungurescŭ reproduce la rêndulŭ sĕu în estrasŭ nisce scrisorĭ ale lui Ludovicŭ Kossuth în cestiunea naționalităților din Transilvania, în carĭ fostulŭ dictatorŭ se plânge că s'arŭ românisá Maghiarii ardelenĭ, și cercetéză causele acestei aparițiunĭ. Kossuth a adresatŭ memoratele scrisorĭ deputatului Otto Hermann înainte cu câțĭva anĭ. Hermann le-a dăruitŭ „Kulturegyletului" din Clușiu, care le-a publicatŭ în broșurĭ și le vinde în folosulŭ fondului sĕu. Foile maghiare, se 'nțelege, s'au grăbitŭ și ele a reproduce scrisorile lui Kossuth. Mai în urmă a făcut'o acésta și „Pester Lloyd".

In numĕrulŭ sĕu dela 18 ale curentei pe pagina din frunte „Pester Lloyd" revine asupra scrisorilorŭ ex-dictatorului și ḍice între altele:

„Décă revenimŭ încă odată la scrisorile marelui esilatŭ, causa este mai alesŭ, că voimŭ sĕ facemŭ atențĭ pe cetitorĭ la nisce momente, în adevĕrŭ interesante, de întêlnire a două spirite marĭ, carĭ momente le aflămŭ în aceste scrisorĭ. Kossuth află causa decadenței maghiarismului în Transilvania nu în marele numĕrŭ alŭ Românilorŭ, nu în motivele economice, ci simplu numai în — *femei*. Femeile române, carĭ intră în familiele ungurescĭ, desnaționaliséză cu timpulŭ întréga familiă, aci e pericululŭ. Cine nu-șĭ aduce aminte aicĭ de vorbele principelui *Bismarck* rostite în desbaterile cele mai nouĕ din dieta prusiană asupra *Poloneselorŭ*? Funcționarilorŭ prusianĭ sĕ li se impună a lua de neveste numai fete germane, căcĭ celŭ ce are nevastă polonă se desnaționaliséză. Acésta consună pe deplinŭ cu părerea lui Kossuth. Sĕ înțelege, conclusiunile suntŭ diferite."

„Pe când principele Bismarck — continuă „Pester Lloyd" — vré sĕ împedece cu forța prin ordonanțe și interdicte căsătoriile germano-polone, ḍicc Kossuth cu unŭ umorŭ drăgălașŭ:

„Eu așŭ începe cu aceea localitate, care dela „1846 încóce s'a românisatŭ așa de rapidŭ, dér „totŭ îșĭ mai păstréză vr'o ḍece case ungurescĭ. „Cu câteva mii de florinĭ pentru a face darurĭ „de nuntă, carĭ arŭ fi sĕ se impartă într'o ḍi „anumită din cășlegĭ cu ceremonii corĕspunḍĕtóre între douĕspreḍece părechĭ și c'unŭ învĕțătorŭ maghiarŭ eu m'așĭ angagea a remaghiarisa cu încetulŭ întréga localitate."

Este fórte semnificativŭ, că unŭ organŭ de frunte alŭ guvernului din Pesta găsesce unŭ lucru așa de interesantŭ în aceea, că „spiritulŭ mare" alŭ lui Kossuth se întâlnesce cu acela alŭ lui Bismarck în punctulŭ despotismului de rasse.

De aceea, repețimŭ, d. Kogălniceanu a venitŭ tocmai în momentulŭ supremŭ sĕ lumineze opiniunea publică europénă asupra adevĕratelorŭ tendințe ale șovinismului ungurescŭ.

Interpelarea d-lui M. Kogălniceanu.

(Ședința dela 11 Februariu a Camerei române)

D. M. Kogălniceanu: D-lorŭ deputațĭ! Când în una din ședințele trecute, după înțelegerea ce am avutŭ cu D. ministru-președinte pentru amânarea interpelărei mele, am avutŭ onórea a vĕ ḍice, că acéstă interpelare privea o causă de naționalitate și de umanitate, am omisŭ a vĕ spune, că ea privea și causa legalităţii. Acésta o facŭ astăḍĭ.

Și din începutŭ, D-lorŭ, declarŭ, că causa de legalitate și de umanitate privesce specialŭ pe guvernulŭ țĕrei mele; ér interpelarea mea ca cestiune de naționalitate se adreséză și aci și la Buda-Pesta, ea se adreséză și guvernului românŭ și națiunei române, și guvernului maghiarŭ și națiunei maghiare.

Unii din D-vóstră se vorŭ mira póte, că eu dela tribuna țĕrei mele adresezŭ o interpelare unui guvernŭ străinŭ; dér, D-lorŭ, de atâtea orĭ în Parlamentulŭ din Buda-Pesta s'au tratatŭ nu numai cestiunĭ privitóre în specialŭ pe România, dér și însășĭ causa românismului în generalŭ. Prin urmare, avemŭ și noi dreptulŭ și datoria sĕ tratămŭ odată în Parlamentulŭ din Bucurescĭ față în față cu vecinii nostri și causa românismului.

Spre a accentua din începutŭ spiritulŭ, în care înțelegŭ a desvolta interpelațiunea mea, declarŭ, că sunt omŭ de ordine și de autoritate, de mai multe orĭ ministru alŭ afacerilorŭ străine și președinte de consiliu alŭ țĕrii mele, înțelegŭ importanța și datoria pentru fiecare statŭ de a fi în bune relațiunĭ cu celelalte state și mai alesŭ cu vecinii sĕi; asemenea recunoscŭ, că este o lege internațională, pe care tóte națiunile trebue sĕ o respecte, aceea de a nu deveni unŭ focarŭ de disordinĭ și de comploturĭ cu scopŭ de a produce rĕscólă în celelalte state. Prin urmare, de mai înainte declarŭ, că osêndescŭ cu desăvêrșire orĭ ce încercărĭ de agitațiunĭ și de rĕsvrătirĭ în contra Ungariei, uneltite în România fiă de Românii născuțĭ în țéra mea, orĭ de Românĭ născuțĭ afară de hotarĕle nóstre, în genere fiă de străinĭ, fiă chiar de Românĭ! Recunoscŭ pentru guvernulŭ românŭ dreptulŭ și datoria pentru a preveni și a pedepsi orĭce mișcărĭ revoluționare în contra statelorŭ străine cu care suntemŭ în pace! Singura deosebire între mine și banca ministerială este pentru modulŭ de înfrânare alŭ acestorŭ uneltirĭ criminale. Vecinii nostri de peste Carpațĭ nu-mĭ vorŭ voi rĕu, că eu mĕ adresezŭ la D-lorŭ: guvernŭ și națiune maghiară. Mai multŭ decâtŭ orĭ-care din ómenii de statŭ marĭ și micĭ la acéstă țéră eu am nu numai dreptulŭ, dér am și datoria de a le adresa acéstă interpelare.

Nicĭodată n'am predicatŭ rĕsvrătirea, nicĭodată n'am provocatŭ cérta între Românĭ și între Ungurĭ, nicĭodată nu m'am amestecatŭ în certele din năuntru ale acestorŭ două națiunĭ, care în interesulŭ lorŭ reciprocŭ arŭ trebui sĕ trăiéscă alăturea una de alta în cea mai bună înțelegere. Și mergŭ mai departe declarândŭ, că nicĭ directŭ nicĭ indirectŭ, am făcutŭ séu facŭ parte din irredentismulŭ românŭ, pentru că nu recunoscŭ țĕrei mele *România* dreptulŭ de a revindeca stăpânirea Transivaniei; precum asemenea nu recunoscŭ Ungariei celŭ mai micŭ dreptŭ asupra României. Eu nu aparținŭ Daco-Românismului, decâtŭ ca istoricŭ și nu ca omŭ politicŭ! Ca Românŭ însĕ, și mai alesŭ ca omŭ politicŭ, prin trecutulŭ meu, prin faptele mele privitóre la causa ungară, când acéstă causă era persecutată și, potŭ ḍice, chiar perdută, am dreptulŭ și datoria de a adresa dela tribuna țĕrei mele acéstă interpelare guvernului din Buda-Pesta și poporului maghirŭ, și mai alesŭ ómenilorŭ de statŭ, carĭ suntŭ astăḍĭ în capulŭ afacerilorŭ Ungariei! pentru că eu i-am ajutatŭ, pentru că eu i-am sprijinitŭ când ei erau fugarĭ, când ei în exilŭ lucrau pentru renascerea Ungariei; pentru că eu ca prim-ministru alŭ aceluia, căruia ḍiua de astăḍĭ 11 Februariu readuce aminte nedrépta cădere, împreună lucrat'am la încheierea convențiunilorŭ dintre Domnulŭ Cuza și dintre capii guvernului naționalŭ-ungarŭ și care regulau relațiunile între România și Ungaria, privitóre la Transilvania în deosebĭ.

Prin urmare, nu potŭ crede că exilații de odinióră astăḍĭ ajunșĭ la putere vorŭ scuipa asupra iscăliturei lorŭ din 1859 și 1860, adecă vorŭ lipsi lealităței maghiare.

D-lorŭ, la 1868 pentru ântêiașĭ dată m'am opritŭ câteva ḍile în Buda-Pesta. Omŭ policŭ, am ținutŭ sĕ visitezŭ parlamentulŭ Ungariei. Așeḍêndu-mĕ într'o loje și aruncându-mĭ ochii asupra incintei Camerei, în care erau deputații, am recunoscutŭ mai mulțĭ din aceia, pe carĭ în 1859 și 1860 i-am fostŭ scăpatŭ de stréngŭ orĭ celŭ puținŭ de pușcăriile regimului reacționarŭ din Viena, care atuncĭ era întinsŭ peste tótă Ungaria! Intre aceștia am recunoscutŭ mai alesŭ duoi dintre emigrații ungarĭ, pe care și onor. D. Nicu Catargiu și alțĭ vechĭ cetățenĭ bĕtrânĭ din Galațĭ trebue sĕ-i cunóscă celŭ puținŭ de nume. Erau Berzenczy, comitele Sĕcuilorŭ din timpulŭ lui Kossuth, și deputatulŭ Vidász!

D-lorŭ, eram primŭ-ministru alŭ Moldaviei în anulŭ 1860. Resbelulŭ sĕ pregătea, ba chiar era în isbucnire între Francia, Italia și Austria. Intr'o ḍi intrĕ la mine ușierulŭ și îmĭ spune, că duoi Ungurĭ voiau sĕ-mĭ vorbéscă. Era în luna lui Decembre, pe unŭ gerŭ grozavŭ. Sĕ deschise ușa și vĕḍŭ intrândŭ duoi Ungurĭ, unulŭ de o statură înaltă și celălaltŭ mai micŭ. Ei tremurau de frigŭ, pentru că nu aveau pe dênșii decâtŭ o atilă de postavŭ subțire. Erau cei menționațĭ mai susŭ: Berzenczy și Vidász. I-am întrebatŭ, ce doreau dela mine și îmĭ rĕspunseră, că veneau ca fugarĭ dela Galațĭ, pentru că prefectulŭ de acolo Alexandru Cantacuzino, cunoscutŭ în generalŭ sub numele de Knéz, din ordinulŭ primitŭ dela Vodă-Cuza voia sĕ-i dea pe mâna consulatului austro-ungarŭ. I-am ascultatŭ cu interesŭ și cu compătimire, cum în țéra românéscă s'au ascultatŭ pururea glasulŭ exilațilorŭ, i-am asiguratŭ că în ei ospitalitatea românéscă nu va fi lovită, și în fine i-am învitatŭ sĕ stea, se priméscă ceaiulŭ meu spre a se încălḍi, apoi le-am datŭ trăsura mea, le-am pusŭ la disposițiune din blănile mele în contra frigului, și le-am datŭ unŭ sauf-conduit, prin care ordonam tuturorŭ autorităților publice ale țĕrei de a-le învoi șederea în România, amenințândŭ pe acei ce ar cuteza sĕ asculte alte ordine afară de ale mele, ministru constituționalŭ și prin urmare, rĕspunḍĕtorŭ pentru paza țĕrei și în deosebĭ alŭ marei legĭ a ospitalității române, arătândŭ că acei carĭ vorŭ contraveni actului de sauf-conduit vorŭ fi pedepsițĭ ca pentru inalta trădare comisă contra țĕrei. (Aplause.)

Când dér fui ḍăritŭ în parlamentulŭ ungarŭ, Berzenczy și Vidasz, urmațĭ de unŭ mare numĕrŭ de deputațĭ, intrară în lojea mea felicitându-mĕ de buna mea venire și arătândŭ colegilorŭ lorŭ purtarea mea din 1860; Berzenczy îmĭ adaugă, că elŭ pórtă încă sauf-conduitulŭ meu ca una din hârtiile sale cele mai prețióse. Deputatulŭ Vidasz șĭ-a arătatŭ recunoscința sa, pentru ospitalitatea și protecțiunea ce a primitŭ în România, într'unŭ chipŭ mai practicŭ. Elŭ la orĭce ocasiune s'a arătatŭ simpaticŭ causei române. Lucru rarŭ, D-lorŭ, din partea unui Maghiarŭ, când vedemŭ astăḍĭ dușmănia, care însuflă pe mai toțĭ Maghiarii în contra tuturorŭ naționalităților nemaghiare din cuprinsulŭ țĕrilorŭ aparținêndŭ Corónei Sf. Stefanŭ.

Mai am și altŭ dreptŭ și altă datoriă de a mĕ adresa cătră guvernulŭ și cătră națiunea maghiară. V'am spusŭ, că în 1860 resbelulŭ între Francia și Italia și între Austria era la ușă. Patrioții Ungurĭ și cei din năuntru și cei exilațĭ vedeau în acestŭ resbelŭ emanciparea Ungariei. Cuza-Vodă și cu guvernele lui din Bucurescĭ și din Iașĭ ajutară multŭ mișcărei ungurescĭ. Afară de tabĕra dela Florescĭ, care deturnă de pe câmpulŭ de bătaiă o armată întrégă austriacă, Cuza-Vodă primì sĕ lase a se introduce în România însemnate transpórte de arme, destinate mișcărei revoluționare din Ungaria. Ca ministru alŭ lui Vodă-Cuza, am participatŭ la învoirea dată pentru intrarea acestorŭ arme. Antêiulŭ transportŭ era de 30,000 puscĭ, alŭ doilea transportŭ era și mai mare! Erau și tunurĭ date de Napoleon și de Victorŭ Emanoele. Insĕ Ungurii însărcinațĭ cu aducerea lorŭ au fostŭ indiscrețĭ, astfelŭ Rusia, Anglia, Turcia și mai alesŭ Austria aflară despre alŭ doilea transportŭ sositŭ în Galațĭ. Unŭ vaporŭ de resbelŭ austriacŭ și alte vapóre turcescĭ se puseră între țĕrmulŭ nostru și între corăbiile de sub drapelulŭ italianŭ, care veniseră cu armele și opriră descărcarea lorŭ. Cu tóte cererile, am refusatŭ de a preda aceste arme. Numai după solemna promisiune dată sub parola de onóre de Sir Henri Bulver, ambasadorulŭ Marei-Britanii la Constantinopolŭ, că armele se vorŭ înapoia în porturile Italiei de unde

plecaserĕ, Vodă-Cuza şi guvernulŭ sĕu consimţiră la înapoiarea lorŭ. Insĕ Sir Henri Bulver nu se ţinŭ de cuvêntŭ; armele fură predate Turciei, care în adevĕrŭ consimţĭ în fine deşi târḑiu ale înapoia Italiei.

In faţa lipsei de cuvêntŭ alŭ ambasadorului engles Vodă-Cuza nu tăcŭ. Elŭ protestă formalŭ. Atuncĭ, Sir Henri Bulver se recunoscŭ greşitŭ, dér adăogă aceste cuvinte către agentulŭ nostru din Constantinopolŭ, nemuritorulŭ C. Negri, cuvinte pe care naţiunile cele micĭ nu trebue sĕ le uite niciodată în faţa promisiunilorŭ celorŭ marĭ: »da! am lipsitŭ angagiamentului luatŭ, dér acésta am făcut'o din ordinulŭ guvernului meu, prin urmare, décă Vodă-Cuza este ofensatŭ prin neţinerea cuvêntului meu sĕ declare resbelŭ Majestăţei Sale Britanice". Aceste spuse ale mele constitue o pagină a istoriei nóstre şi din care voiu deduce conclusiunile ce 'mĭ suntŭ necesarii în interpelarea mea.

Totŭ în acelaşŭ timpŭ, preşedintele guvernului naţionalŭ ungarŭ Kossuth, marele Prometeu alŭ Ungariei, trata cu Cavour pentru formarea unei legiunĭ câtŭ de numerósă de Ungurĭ, care sĕ coopereze cu armata italiană în contra Austriei pe lângă însaşĭ revoluţionarea Ungariei şi Transilvaniei.

Avisatŭ de acestea, guvernulŭ Austriei 'şĭ închise ermeticŭ graniţele prin unŭ îndoitŭ cordonŭ pentru a opri emigrarea Maghiarilorŭ tinerĭ, carĭ voiau a se înrola în legiunea ungară. Singura fruntariă, prin care se putea străbate, cu tóte mĕsurile luate de autorităţile austriace, era frontiera de pe Carpaţĭ, faţă cu România.

In adevĕrŭ pe lângă greutatea de a păzi o frontieră atâtŭ de întinsă şi de variată, pe lângă simpatiele, ce causa ungară avea în România, apoi patrioţilorŭ Ungurĭ mai le veneau în ajutorŭ însuşĭ autorităţile vamale şi militare de graniţe, care deşi supuse guvernului austriacŭ, totuşĭ erau în cea mai mare parte compuse de Maghiarĭ, şi însuşĭ aceştia conduceau pe junii emigraţĭ până la fruntariele române, arĕtându-le căile şi păzindu'i în contra orĭce pericole până la întrare în România. Astfelŭ numai în Moldova au fostŭ intratŭ peste 4000 de Ungurĭ.

Agentulŭ Austriei din Iaşĭ, baronulŭ Goedel de Lanoie 'mĭ a adresatŭ atuncĭ, după multe conversaţiunĭ verbale, o notă ameninţătóre făcêndu-ne rĕspunḑĕtorĭ, pentru că autorităţile nóstre luau din mâna autorităţilorŭ austriace pe tinerii Maghiarĭ şi le dau ospitalitate în România.

Pentru istoriă, d-lorŭ, vĕ voiu spune că acea notă pórtă data de 7 (19) Octombre 1860. O a doua notă cu data de 21 Noemvre (3 Decembre) făcea pe guvernulŭ românŭ rĕspunḑĕtorŭ şi pentru intrarea armelorŭ francese şi italiene în România. Şi în sfârşitŭ a treia notă cu data 26 Noembre (8 Decembre) repetă pe celelalte. Totŭ pentru istoriă, domnilorŭ mei, nu pentru a mĕ lăuda, vĕ voiu spune rĕspunsulŭ ministerului din Iaşĭ la aceste ameninţărĭ.

Guvernulŭ slabŭ alŭ Moldovei a rĕspunsŭ, că departe de a se face rĕspunḑĕtorŭ de intrarea Ungurilorŭ în ţéră, carĭ ne sileau pe noi sĕ facemŭ enorme cheltuelĭ pentru întărirea fruntarielorŭ române, pentru sporirea numĕrului agenţilorŭ poliţienescĭ prin oraşe, noi făceamŭ rĕspunḑĕtóre pe autorităţile austriace, care înlesneau emigrarea Ungurilorŭ şi ne sileau la cheltuelĭ ce nu trebuia sĕ ne privéscă ca nefăcute în interesulŭ nostru. Nota mea se află tipărită în analele diplomatice din anulŭ 1860 séu 1861, nu 'mĭ aducŭ aminte.

Vĕḑendŭ Austria, că nu putea dobêndi nimicŭ dela guvernulŭ românŭ, s'a adresatŭ la alte puterĭ, şi în curêndŭ ne-amŭ vĕḑutŭ asediaţĭ de note din tóte părţile, şi mai alesŭ dela puterile Nordului, ameninţândŭ România chiar cu ocupaţiune, décă vomŭ cuteza a înlesni rescularea Ungariei şi Transilvaniei, prin simpla învoire a patrioţilorŭ Ungurĭ de a se concentra în România. Ministerulŭ din Bucurescĭ, care a urmatŭ ministerului Golescu-Brătianu, nu avŭ curagiulŭ de a resiste. Elŭ începŭ a isgoni pe tinerii ungurĭ, parte înapoi peste Carpaţĭ, parte peste Dunăre, parte a'i da chiar în mâna autorităţilorŭ vamale austriace.

Domnulŭ Cuza ameninţatŭ, îngrijatŭ de pericolulŭ ocupării ţărei şi găsindŭ resistenţă în ministerulŭ meu, s'a adresatŭ directŭ cu ordinŭ la prefecţĭ. Acelŭ din Galaţĭ, cât p'aci era sĕ dea 20 tinerĭ pe mâna consulatului austriacŭ.

Ear am aflatŭ la timpŭ şi ear am opritŭ acéstă călcare a ospitalităţii.

Acestea nu suntŭ lucrurĭ născocite, suntŭ tóte de notorietate publică; suntŭ cunoscute însuşĭ Ungurilorŭ de pe timpulŭ din 1860, şi suntŭ mărturisite de însuşĭ marele patriotŭ maghiarŭ *Kossuth* în memoriele sale.

Atuncea Vodă-Cuza a venitŭ din Bucurescĭ în Iaşĭ, ca sĕ dobóre împotrivirea mea séu la casŭ contrarŭ sĕ 'şĭ schimbe ministerulŭ; se arestase şi se dase în judecată mitropolitulŭ pentru mituirea patrahirului şi recurgere la străinĭ. Camera vrea numai decâtŭ sĕ secvestreze averea lui Vogoride, spre a se imita ceea ce se făcuse în Ţéra Românéscă, unde se secuestrase averea lui Ştirbeiu séu a lui Alexandru Ghica, nu-mĭ aducŭ bine aminte. Eu m'am împotrivitŭ acestui secvestru votatŭ de Cameră cu unŭ votŭ de maioritate. Tóte aceste au servitŭ de pretecstŭ demisionărei mele. In faptŭ însĕ retragerea mea dela guvernŭ a fostŭ concursulŭ ce am datŭ causei ungare în totŭ timpulŭ câtŭ am statŭ la putere. La Bacău, Romanŭ şi Galaţĭ, acolo se concentraserĕ cu deosebire Ungurii, acolo ei se pregăteau până la desgheţulŭ Dunărei pentru formarea legiunii. Mulţĭ din ei fiindŭ fără mijlóce, le afectasemŭ câte unŭ francŭ pe ḑi fiăcăruia. Acésta s'a găsitŭ rĕu; şi pe lângă cele de mai susŭ mi se impută şi aceste cheltuelĭ făcute cu Ungurii, şi dér mĕ hotărîi sĕ-mĭ dau demisiunea.

Étă, d-lorŭ, ce ḑice Klapca, care era în Iaşĭ venitŭ spre a încheia cu Vodă-Cuza o nouĕ convenţiune, étă ce ḑice elŭ în raportulŭ sĕu către Kossuth, raportŭ, care pórtă data din 16 Februariu 1861:

»In principate, afacerea nóstră din nou a luatŭ o turnură nefavorabilă. Ministerulŭ Kogălniceanu a fostŭ silitŭ sĕ se retragă dela putere, făcêndŭ locŭ unui ministerŭ unde figurézä Hurmuzachi, care e cunoscutŭ în deobşte ca unŭ partisanŭ alŭ Austriei, şi care a fostŭ totdéuna pe faţă în contra ministerului dinainte, care da nenorociţilorŭ Maghiarĭ adunaţĭ în Valea-Siretului, câte trei lei vechĭ ajutorŭ pe ḑi.«

Prin urmare, d-lorŭ, vedeţĭ, că eu am dreptulŭ sĕ mĕ punŭ în faţa naţiunei maghiare ca partisanŭ alŭ ei. D-vóstre póte veţĭ vedé în purtarea mea o politică antiromânéscă, căcĭ veţĭ ḑice: cum se póte ca unŭ ministru românŭ sĕ fi fostŭ partisanŭ Ungurilorŭ, mai alesŭ în apropiarea de a. 1848! Daţi-mĭ voiă sĕ vĕ spunŭ şi sĕ vĕ arĕtŭ ce felŭ de partisanŭ alŭ Ungurilorŭ am fost şi sunt. Am fostŭ partisanulŭ lorŭ, d-lorŭ, tocmai pentru ca sĕ facŭ *sĕ rĕmână Transilvania cum a făcut'o Dumneḑeu* şi cum a recunoscut'o însuşĭ marele rege alŭ Ungariei Sântulŭ Ştefanŭ că trebue sĕ fiă: o ţéră poliglotă, *o ţéră care sĕ fiă trăsătura de unire între naţiunea maghiară şi între naţiunea română.*

Pentru Românĭ, Transilvania este légănulŭ naţionalităţei nóstre, este bascina, este matca din care au eşitŭ roiurile române, carĭ trecêndŭ dincóce de Carpaţĭ au fundatŭ statele lui Radu-Negru şi alŭ lui Bogdanŭ-Dragoşŭ: astăḑĭ regatulŭ liberŭ şi independentŭ alŭ României, dér care are în dosulŭ ei drepŭ ḑidŭ de apĕrare naţionalitatea română de peste Carpaţĭ, naţionalitate, care, décă se va extermina în Transilvania, se va compromite şi în România. (Aplause.)

D-lorŭ, cum v'am spusŭ, nu puteau Ungurii sĕ ia parte la luptă alăturĭ cu armata italiană, decâtŭ trecêndŭ prin România, fiindcă numai prin frontiera d'alungulŭ Carpaţilorŭ putea sĕ se întreţină o comunicaţiune uşoră între patrioţii Maghiarĭ din afară şi din lăuntru, fiindcă numai prin sprijinulŭ guvernului românŭ putea sĕ se înlesnéscă isbucnirea revoluţiunei ungare.

Alexandru-Cuza-Vodă primì a se înţelege cu Ungurii în acéstă privinţă. Insĕ ca condiţiune *sine qua non* elŭ puse înţelegerea pentru asigurarea existenţei şi drepturilorŭ naţionalităţei române în Transilvania. Acésta a fostŭ ântêia şi ultima condiţiune a ministerului din Moldova; căcĭ acolo s'a tratatŭ mai multŭ încheierea convenţiunilorŭ intre România şi între guvernatorulŭ Ungariei, titlu ce păstra Kossuth şi dupĕ retragerea sa dela putere.

In ţéra Românéscă tratările s'au condusŭ, pe câtŭ sciu, în deafară de schimbările dese ale ministerului, directŭ de Vodă-Cuza prin mijlocirea d-lui Ionŭ Bălăceanu, acreditatŭ lângă marele ministru alŭ Italiei, Cavour. In Moldova afacerea s'a tratatŭ cu Klapca şi Teleki şi prin corespondenţă chiarŭ cu Kossuth.

Eu, d-lorŭ, nu desesperŭ că odată au sĕ iasă la ivélă actele diplomatice ale lui Vodă-Cuza, sustrase arhivelorŭ statului dela 1866; atuncĭ se va vedé că cu tóte greşelile sale, acestŭ Domnŭ a avutŭ o inimă, care simţea românesce, o inteligenţă şi o voinţă lucrândŭ românesce.

Daţi-mĭ voe, d-lorŭ, sĕ vĕ dau pe scurtŭ cetire de convenţiunile încheiate în acelŭ timpŭ cu patrioţii Ungurĭ. Acésta o facŭ mulţămită lui Kossuth, carele deşi după ce au trecutŭ nevoile, după ce statulŭ ungarŭ şĭ-a redobânditŭ individualitatea patriei, şĭ-a schimbatŭ opiniunea şi a redevenitŭ duşmanulŭ Românilorŭ, cu tóte acestea totuşĭ a publicatŭ tus-trele convenţiunile încheiate cu Cuza-Vodă.

Iată ântêia convenţiune încheiată cu Cuza-Vodă de cătrĕ generalulŭ Klapka, în Maiu 1859:

„Domnulŭ Cuza învoiesce patrioţilorŭ Ungurĭ de a forma deposite de arme în valea Siretului, la Bacău, la Romanŭ, sau în alte locurĭ mai apropiate de graniţa transilvană, precum Ocna şi Pétra. Principele va cere dela Imperatorulŭ Francesilorŭ 30,000 puscĭ, din carĭ 10,000 bucăţĭ vorŭ fi menite pentru armata Moldo-Română, iar 20,000 vorŭ fi puse la disposiţiunea capilorŭ insurgenţilorŭ ungurĭ şi ardelenĭ.

„De altă parte generalulŭ Klapka va desvolta cea mai mare activitate în Parisŭ şi în Londra, pentru că atâtŭ armele cu trebuinciósa pulvere, precum şi tóte cele-lalte obiecte de echipamentŭ trebuitóre trupelorŭ române şi ungare sĕ pótă neîntârḑiatŭ a fi transportate pe câmpulŭ de resbelŭ. Elŭ va lucra asemenea ca sĕ înroleze în Parisŭ séu şi aiurea unŭ personalŭ medicalŭ îndestulătorŭ, precum şi de a găsi câţĭ-va oficerĭ de geniu şi de artileriă, spre a se putea organisa aceste douĕ arme speciale în principate."

Iată extracte mai cararteristice din a doua convenţiune încheiată totŭ cu Klapka:

»*Pentru succesulŭ insurecţiunei ungurescĭ, este de mare importanţă ca naţionalităţile ungară, română şi serbă carĭ locuescŭ în Ungaria sĕ renunţe la orĭ-ce spiritŭ de partidŭ, la orĭ-ce idei de secesiune şi la tóte duşmăniile carĭ au produsŭ atâta rĕu în anii 1848 şi 1849.*

»Naţiunea ungară este de mai înainte convinsă, că simpatiile patrioţilorŭ Românĭ îi suntŭ asigurate, şi în Parisŭ se aştéptă dela guvernulŭ Principatelorŭ, că acesta povăţuitŭ de propriulŭ sĕu interesŭ, se va folosi de influinţa sa asupra connaţionalilorŭ sĕi, ce locuescŭ în Ungaria şi Transilvania, spre a aduce împăcarea dorită.

„De altă parte patrioţii Ungurĭ vorŭ publica de o dată cu începerea resbelului următórele principie, carĭ suntŭ a se scóte din constituţiunea lorŭ:

„1. Uitarea tutulorŭ desbinărilorŭ vechĭ şi deplina împăcare între Sêrbĭ, Românĭ şi Ungurĭ;"

»2. Dreptŭ egalŭ şi libertate egală pentru toţĭ cetăţenii Ungariei, fără osebire de neamŭ şi de confesiune.

„*3. Autonomia comunei şi a comitatului. Populaţiunea localităţilorŭ locuite de cetăţenĭ de deosibite limbĭ va statornici limba administraţiunei pe cale amicală.*

„*4. In afacerile bisericescĭ şi de instrucţiune, deplină neatârnare pentru deosebitele confesiunĭ şi naţionalităţĭ.*

„*5. Trupele sêrbescĭ şi române vorŭ fi organisate în deosebĭ, şi vorŭ fi comandate în limba sêrbéscă şi românéscă. Pentru obţinerea deosebitelorŭ posturĭ, fie-care în armată va avea acelaşĭ dreptŭ.*

„*6. După finitulŭ resbelului, se va convoca în Transilvania o Adunare care va avea a se rosti asupra unităţei administrative a acestei ţĕrĭ cu Ungaria, şi în casŭ ca maioritatea sĕ hotăréscă, ca Transilvania în privinţa administrativă sĕ păstreze şi în viitorŭ posiţiunea sa de sine stătătóre de mai ănainte, nu se va face împotrivire acestei hotărîrĭ.*"

„7. Principiulŭ fraternităţei trebue sĕ ne povĕţuéscă în tóte. Numai acéstă frăţiă ne póte pe toţĭ conduce la scopulŭ pe care ne silimŭ de a'lŭ ajunge. Şi acestŭ scopŭ este confederaţiunea a tus-trelelorŭ state dunărene: Ungaria, Serbia şi România."

Nu vĕ voiu osteni, D-lorŭ, cu cetirea întregelorŭ acte preţióse publicate de însuşĭ Kosşuth. Mĕ voiu mărgini a ḑice, că a doua convenţiune noi o privimŭ ca actulŭ de legăminte încheiatŭ între Ungaria şi România. Acestŭ actŭ ne dă nouă Românilorŭ din România dreptulŭ de a ḑice şi noi unŭ cuvêntŭ în afacerile fraţilorŭ nostri românĭ de peste Carpaţĭ şi de a cere sânta păḑire acelorŭ stipulate în anii 1859 şi 1860! Insĕ ni se va putea întîmpina că împrejurările de pe atuncĭ schimbate suntŭ, şi că prin urmare, căḑute suntŭ şi promisiunile şi legămintele de atuncĭ.

Ei bine, d-lorŭ, întrebŭ, ómenii oneştĭ, patrioţii inteligenţĭ, şi mai alesŭ ómenii de statŭ, numai în nenorocire trebue sĕ-şĭ ţină cuvêntulŭ datŭ? Eu socotescŭ că tocmai, pentru că patrioţii Ungurĭ au ajunsŭ la ţelulŭ sforţărilorŭ lorŭ, ei trebue sĕ facă onóre angajamentelorŭ lorŭ luate în timpulŭ restriştei. Au fostŭ unii ómenĭ carĭ, mustraţĭ de cugetŭ, au ţinutŭ, décă nu în totŭ, măcarŭ în parte vechile lorŭ legăminte; acestorŭ ómenĭ Românii datorescŭ cea ce în Ungaria se numesce *legea naţionalităţilorŭ.*

Ei bine şi acéstă lege cum se păzesce? Mai deunăḑĭ, în parlamentulŭ ungarŭ, D. Babeşŭ, omulŭ celŭ mai pacĭnicŭ şi mai moderatŭ dintre Românii din Parlamentŭ, ca sĕ pótă sĕ facă pe maioritate sĕ asculte glasulŭ sĕu, şi din nenorocire şi pe minoritatea care se revoltă numai când aude *cuvêntulŭ de Românŭ*, elŭ a trebuitŭ sĕ spună mai ântêiu, că copii lui vorbescŭ unguresce mai bine decâtŭ românesce; ceea ce între Românii de peste Carpaţĭ a provocatŭ în contră'i o mare furtună, tratându-se acestŭ cuvêntŭ de crimă în contra naţiunei, când bietulŭ omŭ a disŭ aceste cuvinte numai ca sĕ pótă fi ascultatŭ. Astfelŭ D. Babeşŭ a putută spune în faţa guvernului şi parlamentului, că din legea naţionalităţilorŭ atâtŭ de trîmbiţată, astăḑĭ n'a mai rĕmasŭ o liniă păḑită, sfârşindŭ a ḑice că lucrurile au mersŭ atâtŭ de departe, încâtŭ în ţĕrile supuse Corónei Sântului Ştefanŭ, de către Maghiarĭ se numesce patriotŭ numai acela, care s'a lĕpădatŭ de naţionalitatea sa. Şi când la finitulŭ vorbirei lui Babeşŭ, deputaţii ungurĭ Szilagyi şi Albert Apponyi au întêmpinatŭ, că din fericire nu *massele poporaţiunei* române vinŭ neîncetatŭ cu plângerĭ, ci *numai unii agitatorĭ*, étă ce blândulŭ, moderatulŭ şi cumpĕtatulŭ Babeşŭ a réspunsŭ nobililorŭ sĕi adversarĭ: „Fericitĭ în fine că avemŭ în patriă astfelŭ de mase (glóte) din care nascŭ astfelŭ de *agitatorĭ*, carĭ aicĭ se presintă cu curagiulŭ convenţiunei lorŭ; acésta dovedesce că în acele mase există putere de viéţă, *prin care vomŭ avea unŭ viitorŭ.* Ér décă vorba ar fi de vocea maselorŭ, apoi aceea scimŭ cum sună — *din lumea lui Horia* — décă'mĭ póte fi permisŭ a rosti acestŭ cuvêntŭ. Până atuncĭ, până când noi vorbimŭ aşa cum vorbimŭ, până atuncĭ glótele nu vorŭ vorbi în acelŭ înţelesŭ.«

O furtună complectă de pe tóte băncile isbucnesce obicĭnuitŭ la cuvintele orĭcărui deputatŭ românŭ séu sêrbŭ, când are curagiulŭ de a cere respectarea drepturilorŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare. Aşa a fostŭ şi cu ocasiunea discursului lui Babeşŭ. Dér aceste furtunĭ au fostŭ şi mai marĭ, când Ludovic Mocsary, şefulŭ stângei extreme, partisanulŭ credinciosŭ alŭ lui Kossuth, unulŭ între toţĭ Ungurii, corbulŭ albŭ între Ungurĭ, cum 'lŭ califică *Gazeta Transilvaniei*, a cutezatŭ în Parlamentŭ sĕ ea apĕrarea naţionalităţilorŭ nemaghiare.

Acestŭ patriotŭ luminatŭ, acestŭ adevĕratŭ bărbatŭ de statŭ cu vederĭ largĭ şi prevĕḑĕtóre, încă în dieta din 1879 a avutŭ curagiulŭ sĕ spună verde în ochii ministrului preşedinte Tisza, că rĕu făcea de prigonea naţionalităţile nemaghiare, că marĭ pericole pregătea pentru Ungaria politica sa órbă şi violenţa de a maghiarisa tótă suflarea omenéscă din Ungaria, şi că trebue sĕ se recunóscă de toţĭ că *Ungaria este unŭ Statŭ poliglotŭ.*

(Va urma).

Negociările cu România.

„Allgemeine Zeitung" din München a primitŭ cu data de 16 Martie următórele rêndurĭ dela corespondentulŭ sĕu din Viena.

Deşi s'a anunţatŭ deja »resboiulŭ vamalŭ" considerândŭ greutăţile ce le întêmpină resolvarea cestiunii tractatului comercialŭ austro-românŭ, totuşĭ se deschidŭ prospecte, d'a se aduce în cursŭ tractările cu România. Cumcă din partea Austriei nu lipsescŭ prevenirile, se vede din scirea de aḑĭ, după care guvernulŭ austriacŭ s'a declaratŭ gata a trimite delegaţĭ la Bucurescĭ pentru începerea tractărilorŭ şi prin acésta a ţiné sémă de dorinţa guvernului românŭ, ca tractările sĕ se facă în Bucurescĭ, deórece ministrulŭ de comerţŭ românŭ ar întêmpina greutăţĭ cu trimiterea delegaţilorŭ românĭ la Viena. De altă parte, deórece guvernulŭ românŭ, în casŭ când tractatulŭ de comerţŭ nu s'ar încheia până la 30 Iuniu, vrea sĕ acórde unŭ intervalŭ de 40 de ḑile până la întrarea în vigóre a tarifului autonomŭ, încă totŭ e posibilŭ, ca sĕ se obţină unŭ provisoriu de o durată îndestulitóre, spre a ajunge în decursulŭ acestuia la o definitivă încheiare a tractărilorŭ.

Prinţulŭ Bulgariei şi marele puterĭ.

Incheindu-se pacea *fără amiciţiă* între Serbia şi Bulgaria, a rĕmasŭ sĕ se reguleze cestiunea Rumeliei orientale. Bulgaria şi Pórta ajunseseră la o învoială, ca principele Alexandru sĕ se numéscă guvernatorŭ alŭ Rumeliei. Punctulŭ privitorŭ la ajutorulŭ reciprocŭ în casŭ de rĕsboiu a căḑutŭ în urma stăruinţii Rusiei. Ambasadorii din Constantinopolŭ ai marelorŭ puterĭ s'au întrunitŭ în conferinţă ca sĕ redacteze protocolulŭ privitorŭ la învoiala turco-bulgară, care sĕ se subscrie apoi şi de prinţulŭ Bulgariei. Protocolulŭ s'a redactatŭ, când deodată sosi scirea, că prinţulŭ Alexandru refusă a-lŭ subscrie, nefiindŭ mulţămitŭ cu modulŭ cum s'a redactatŭ protocolulŭ, şi anume nu vrea ca numirea sa ca guvernatorŭ generalŭ alŭ Rumeliei sĕ atârne de consimţĕmêntulŭ puterilorŭ. Prinţulŭ Alexandru motivéză acésta cu împrejurarea, că ar puté invólve unŭ *veto* alŭ Rusiei. A consimţitŭ prinţulŭ Alexandru sĕ i se ştérgă din învoială numele, rĕmânêndŭ numai testulŭ, ca „guvernămêntulŭ Rumeliei ostice sĕ i se dea prinţului Bulgariei conformŭ art. 17 din tractatulŭ dela Berlinŭ.' De asemenea nu se'nvoiesce prinţulŭ Alexandru d'a fi numitŭ din cincĭ în cincĭ anĭ ca guvernatorŭ. Opusiţiunea sa şĭ-o motivéză astfelŭ: După ce Pórta a consimţitŭ odată, ca guvernatura generală ostrumeliotă sĕ formeze o parte constitutivă neseparabilă a demnităţii sale de principe moştenitorŭ, e o contraḑicere în sine însuşĭ, décă ar primi-o aceea pe timpŭ şi pe denunţare; căcĭ prin acésta nu Rumelia ostică, ar cădé la principatŭ, ci principatulŭ la Rumelia ostică şi forma de statŭ a celorŭ două ţĕrĭ n'ar mai fi o monarchiă ereditară, ci numai o provinciă privelegiată cu guvernatorŭ ce se póte depune. La ştergerea numelui sĕu consimte numai décă Pórta recunósce guvernamêntulŭ generalŭ ostrumeliotŭ ca parte ereditară şi neseparabilă a demnităţii de principe bulgarŭ.

Se pare că ministrulŭ de esterne bulgarŭ Zanov, care fusese trimisŭ în Constantinopolŭ sĕ ia parte la redactarea protocolului, n'a respicatŭ destulŭ de clarŭ vederile suveranului sĕu, şi de aceea a fostŭ desaprobatŭ şi rechiămatŭ de principele.

Astfelŭ stă aḑĭ cestiunea rumeliotă. Puterile îşĭ dau tóte silinţele, sĕ facă pe principele Alexandru a ceda.

SCIRILE ḐILEI.

Camera de comerţŭ şi industriă din *Braşovŭ* face cunoscutŭ celorŭ interesaţĭ, că în urma unei ordinaţiunĭ a ministrului de agricultură, industriă şi comerţŭ, la importarea sticlei de ferestre şi uşĭ în Serbia se plătesce 2 dinarĭ pentru 100 chlgr., 6 procente din valóre în dinarĭ pentru arme, 15 dinarĭ pentru unŭ metru cubicŭ de năsipŭ şi porfirŭ (pétră de pavatŭ).

—x—

Ministrulŭ *Trefort* a mai »pricopsitŭ' pe preotulŭ gr. or. *Ioanŭ Condorŭ* din *Gyeröffi-Dongo* cu 80 fl. Iartă'i lui, Dómne, că nu scie ce face!

—x—

Comisiunea administrativă a comit. *Têrnava-mare* a hotărîtŭ sĕ se arunce asupra locuitorilorŭ *Cohalmului* o dare de 5 la sută în favórea scólei de statŭ de acolo. Acésta'i o călcare de lege, şi anume se calcă § 36 din art. de lege 38 din 1868. Atâtŭ Românii câtŭ şi Sasii au scólele lorŭ, susţinute din banii lorŭ proprii, şi cu tóte astea sĕ susţină şi scóla de statŭ, de care nu e nevoiă! Cohălmenii sĕ nu sufere o asemenea călcare a legii.

—x—

Din *Zala-Egerszeg* sosescŭ scirĭ neliniştitóre, ḑice „P. Ll.« In urma agitaţiunii fără frêu a candidatului antisemitŭ la deputăţiă e o mare ferbere în poporŭ. Evreilorŭ li s'au spartŭ ferestrile. Au plecatŭ acolo două companii de infanteriă din Caniţa-mare.

—x—

Scarlatina s'a ivitŭ sporadicŭ între copii din *Deva.*

—x—

La gara *Caţa*, ḑice „Ellenzék" încă şi acum totŭ inscripţiunĭ nemţescĭ suntŭ, apoi şi biletele suntŭ scrise nemţesce. Unŭ astfelŭ de biletŭ ni s'a trimisŭ şi nouĕ şi e scrisŭ pe elŭ: »Von Kacza nach Homorod-Reps." Şi de desuptŭ în parentesă, cu litere mărunţele, se află scrisŭ şi unguresce (Homorod-Kőhalom.) »Ar fi de doritŭ, ca direcţiunea căilorŭ ferate ungurescĭ, sĕ dea peste nasŭ amploiaţilorŭ acelei gărĭ şi sĕ le spue, că Caţa nu este în Germania. Acestŭ biletŭ îlŭ vomŭ arĕta orĭ cui ca curiositate, décă va plăti 10 cr. în folosulŭ »Kulturegyletului.« — Biletŭ ca biletŭ, »piţula« sĕ iasa, deşe vorŭ găsi asemenea naivĭ.

—x—

A mai »pricopsitŭ" ministrulŭ *Trefort* pe preoţii gr. or. *Ioanŭ Romanŭ* din *Dragavilma* şi *Aronŭ Popovicĭ* din *Almaşŭ* (Szarazalmas) cu câte 50 fl. — Iartă-le, lorŭ, Dómne, că nu sciu ce facŭ!

—x—

Din *Triestŭ* se scrie, că în *Padova* s'au ivitŭ la 16 Martie n, două casurĭ de coleră. Unŭ casŭ privesce pe profesorulŭ Molucci dela universitatea d'acolo.

—x—

Sinmutilaţiunea între cei obligaţĭ serviciului militarŭ a luatŭ în unele ţinuturĭ dimensiunĭ marĭ. La asentarea de deunăḑile în *Verşeţŭ* s'au presentatŭ peste 50 de flăcăi astfel sinmutilaţĭ, mai alesŭ la ochĭ, ca sĕ scape de serviciulŭ armatei. Ca pedépsă 41 din aceştia au fostŭ asentaţĭ la honveḑĭ.

—x—

»Monitorulŭ armatei" publică regulamentulŭ pentru ajustarea şi echiparea oficerilorŭ de statŭ majorŭ şi superiorĭ precum şi a soldaţilorŭ trupei de infanteriă din *Bosnia* şi *Erţegovina.* Nouă e numai dispoisiţiunea, că oficerii de religiune mohamedană au sĕ pórte, în locŭ de ceacău şi şapcă, fesŭ roşu cu ciucure de mătase de colóre vênătă închisă şi pe nasturii uniformei sĕ se vêḑă numĕrulŭ batalionului.

—x—

Expulsatulŭ *N. Ciurcu*, care se afla în Rusciuc, a plecatŭ la Viena. Fiulŭ sĕu, *Al. Ciurcu*, va părăsi şi dênsulŭ acelŭ orasŭ mâne, Dumineca, ducêndu-se în Franţa.

—x—

S'a conferitŭ marea cruce a ordinului »Steaua României« Exc. sale *Magid*-paşa, şi marea cruce a ordinului ,Coróna României« d-lorŭ *Mijatovicĭ* şi *Gheşoff*, câteşĭ trei delegaţĭ ai Turciei, Serbiei şi Bulgariei în conferinţa de pace.

—0—

Reuniunea de cântărĭ a Sasilorŭ din Braşovŭ (Männergesangverein) a arangiatŭ în trei serĭ după olaltă, în 11, 13 şi 15 Martie curentŭ, o producţiune (heitere Liedertafel) cu acelaşĭ programŭ. Sala redutei, pe a căreia scenă s'a datŭ producţiunea, a fostŭ în tóte trei serile înţesată de publicŭ, ce şedea la mese. Chiar şi pe galeriă nu mai era nicĭ unŭ locŭ neocupatŭ şi mulţĭ au trebuitŭ sĕ se întórcă din causă că n'au găsitŭ locŭ. Acésta dovedesce o viuă interesare, care face onóre Sasilorŭ de aicĭ, dér şi conducerei reuniunei lorŭ de cântărĭ. Programulŭ fórte alesŭ a fostŭ împărţitŭ în două părţĭ. Partea primă consta din două corurĭ de bărbaţĭ escelentŭ esecutate (Sängermarsch şi Liedertafelpolka,) din nisce cuplete nimerite, cântate de dibaciulŭ tenoristŭ d. Fridericŭ Stenner, din unŭ cântecŭ umoristicŭ cu multă pricepere, predatŭ de d. E. Faflik şi în fine din piesa musicală în 1 actŭ »Ein grosser Damenkaffee," care atâtŭ ce privesce musica câtŭ şi tecstulŭ, cântările, costumurile şi esecutarea viuă a fostŭ cea mai bine succésă dintre tóte piesele. D-na Adam, şi în specialŭ d-şóra Myss au seceratŭ cu plăcuta lorŭ voce aplause sgomotóse. Asemenea s'au distinsŭ ca soliste d-şórele Giesle şi Türk. După pausă s'a esecutatŭ opereta comică „Loreley," a căreia musică vióiă compusă de Franz Mögele ni-a lăsatŭ o plăcută impresiune. Câteva părţĭ ale oporetei solurĭ, dueturĭ ş. a. suntŭ prea frumóse. D-şóra Hiemesch ca Lori, a cântatŭ şi a jucatŭ escelentŭ, D. F. Schmidt ca comicŭ a jucatŭ ca unŭ actorŭ rutinatŭ. S'au distinsŭ asemenea ca cântăreţĭ bravĭ d-nii Stenner, Foith şi A. Orendi. In fine trebue sĕ amintimŭ că corulŭ mixtŭ de vreo 60 de persóne n'a lăsatŭ nimicŭ de doritŭ.

Espropriarea Românilorŭ.

Amŭ amintitŭ la diferite ocasiunĭ că la noi sĕ espropriéză Românii, într'unŭ modŭ, care nicĭ lui Bismarck nu i-a putută trece prin capŭ. Ca sĕ nu ni se ḑică, că spunemŭ neadevĕrurĭ, lăsămŭ pe „Ellenzék" sĕ ne istorisescă unŭ casŭ de espropriare ne mai pomenitŭ în analele persecuţiunilorŭ:

„Averea comunei *Băniţa*, din comitatulŭ *Hunedórei* s'a licitatŭ în ḑilele trecute. In anulŭ 1870, comuna Băniţa a făcutŭ o datoriă de 240 fl. pentru lucrările catastrale. Până mai alaltăerĭ, nefiindŭ comuna provocatŭ sĕ-şĭ achite datoria, nicĭ nu-şĭ mai aducea aminte de ea. In ḑilele trecute se pomenesce numai primăria Băniţei cu o cétă de advocaţĭ, esecutorĭ, solgabirĕi ş. a., toţĭ Maghiarĭ, carĭ s'au pusŭ frumosŭ de au licitatŭ tótă averea comunei de 356 pogóne de pămêntŭ grasŭ pe unŭ preţŭ de nimica. Primăria a protestatŭ în contra acestei volnicii, dér în zadarŭ. Astfelŭ comuna Băniţa prin vinderea averei sale a suferitŭ o pagubă de 15,000 fl. pentru o sumuliţă de 240 fl.«

Sĕ scie, că duşmanii nêmului românescŭ şĭ-au îndreptatŭ privirile lorŭ lacome cu deosebire asupra comitatului Hunedórei, care e locuitŭ mai numai de Românĭ. Prin urmare pândescŭ orĭ ce ocasiune, ca sĕ svinte pămêntulŭ Hunedórei de Românĭ. E datoria iurisconsulţilorŭ şi advocaţilorŭ românĭ din acele părţĭ sĕ apere pe Românĭ de acéstă năpaste. Sĕ strige în contra nedreptăţilorŭ şi sĕ nu înceteze, de arŭ merge măcar până la tronŭ!

Din ciobanŭ deputatŭ.

Sub acestŭ titlu ḑiarulŭ „Neue freie Presse" din Viena, şi după elŭ alte ḑiare din Austro-Ungaria publică o istorióră, ce se ḑice că s'a comunicatŭ din Bucurescĭ, în privinţa d-lui *Guriţă*, deputatŭ alŭ districtului Putna. De curiositate o reproducemŭ aci, spre a arĕta după cum scrie „Rĕsboiulŭ" până unde merge fantasia corespondentului în cestiune:

»Unulŭ dintre deputaţiĭ Camerei române, Iosif Arh. Ioanŭ Guriţă, era deja în etate de peste 20 anĭ, pe când păzea încă oile unui boerŭ aprópe de Bacău. In timpŭ de vară şcolarii din mai multe sate, mergêndŭ la scóla comună din satulŭ mai mare, treceu pe lângă turmă. La întórcerea dela scólă câte unŭ băiatŭ rĕmânea la ciobanŭ, ascultândŭ cum cânta din fluerŭ. Dela aceştĭ băeţĭ Guriţă va fi învĕţatŭ alfabetu şi în fine sĕ cetéscă niţelŭ. Intr'o ḑi isbucni o revoltă între ţĕraniĭ din prejurŭ. Ei năvăliră asupra palatului boerului, care îi asuprea. Atuncĭ se auḑi o împuşcătură din palatŭ şi unŭ ţĕranŭ căḑu mortŭ. Apoi ţĕranii fură goniţĭ şi daţĭ în judecată. Guriţă ciobanŭ fu chematŭ ca martorŭ. Pe neaşteptate elŭ ţinu o cuvêntare la tribunalŭ, espunêndŭ miseria ţĕranilorŭ. Tótă lumea rĕmase mirată de acestŭ discursŭ. Sórtea ciobanului se hotărî din acea ḑi. Ajutatŭ de suflete nobile, elŭ începŭ sĕ învéţe a ceti şi a scrie bine fiindŭ în etate de 25 anĭ. Talentulŭ de oratorŭ i se desvolta totŭ mai multŭ. După câţĭ-va anĭ deja, elŭ deveni unŭ agitatorŭ la alegerĭ în districtulŭ sĕu şi chiarŭ miniştrii făceau apelŭ la dênsulŭ ca sĕ le sprijine pe candidaţii lorŭ. Elŭ mergea din satŭ în satŭ şi influinţa asupra ţĕranilorŭ prin cuvêntările sale radicale. La alegerile din urmă îşĭ puse însuşĭ candidatura şi ţĕrenii îlŭ aleseră în unanimitate. Programa sa este: Ameliorarea situaţiunei ţĕranilorŭ. Elŭ e unulŭ dintre oratorii mai temuţĭ din Camera română, mai alesŭ în cestiunĭ agrarie. Originea sa de josŭ n'a împedecatŭ pe fica unui boerŭ bogatŭ de a-ĭ da mâna şi averea sa. In casa lui se adună acum elita boerilorŭ din oraşulŭ Bacău.«

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

CONSTANTINOPOLŬ, 20 Martie. — Se pare în timpulŭ din urmă, că *Prinţulŭ Alexandru* alŭ Bulgariei va renunţa la pretensiunile sale privitóre la timpulŭ pe câtŭ sĕ fiă numitŭ guvernorŭ alŭ Rumeliei orientale. Conferenţa puterilorŭ îşĭ va reîncepe în curêndŭ lucrările.

BERLINŬ, 20 Martie. — Reichstagulŭ germanŭ a respinsŭ propunerea guvernului d'a se urca impositulŭ pe zaharŭ.

MADRIDŬ, 20 Martie. — Tóte partidele republicane afară de fracţiunea Castelar au decisŭ a forma o *coaliţiune* atâtŭ pentru alegerile viitóre, câtŭ şi pentru tóte eventualităţile viitóre.

DIVERSE.

Şerpii veninoşĭ în insula Cipru. —Pe cândŭ în insulele cele marĭ ale Mediteraneĭ, cum de esemplu Sicilia şi Creta, şerpii veninoşĭ suntŭ relativŭ fórte rarĭ, insula Cipru este plină de ei. In timpulŭ verei vipera-espicŭ se găsesce prin totŭ loculŭ, ast-felŭ că locuitoriĭ suntŭ nevoiţĭ sĕ pórte cismele cu carâmbiĭ lungĭ pentru a nu fi muşcaţĭ de aceşţĭ şerpĭ. Insularii numescŭ acéstă viperă ,Kofi' séu surdă; şi pretindŭ că în timpŭ de şése lunĭ ale anului, ea îşĭ perde simţulŭ auḑului, şi în timpŭ de alte şése lunĭ, îşĭ perde asemenea şi vederea. In poporaţiune este o clasă întrégă de indiviḑĭ, carĭ facŭ meseria d'a vindeca muşcăturile şerpilorŭ prin sugere. Operaţiunea în ea însĕşĭ este neofensivă pe câtŭ timpŭ operatorulŭ are gură sănĕtósă; în casulŭ contrariu, cea mai mică lesiune póte sĕ provóce o otrăvire a sângelui. Cipriotţii pretindŭ, că pentru a procede fără témă la acéstă operaţiune, vindecătorulŭ trebue sĕ devie invulnerabilŭ înghiţindŭ otrava unui şérpe. Şi în adevĕrŭ, în insulă se află unŭ mare numĕrŭ de indiviḑĭ, carĭ se bucură de unŭ felŭ de veneraţiune; ei se supunŭ la următórea operaţiune: o viperă omorîtă este atârnată de códă, se adună unŭ felŭ de bale carĭ curgŭ din gură şi se înghitŭ de candidatŭ. Din acelŭ momentŭ noulŭ doctorŭ îşĭ perde culórea obraḑului, devine galbenŭ, şi se asigură, că aceşţĭ ómenĭ nu trăescŭ multŭ.

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Martie st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	104 10	Bonurĭ croato-slavone	104.75
Rentă de hârtiă 5%	95 60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hărtiă austriacă	85.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115.25	Renta de arg. austr.	86. —
Bonurĭ rurale ungare	104 75	Renta de aurŭ austr.	114 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75	Losurile din 1860	143 75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.75	Acțiunile băncei austro-ungare	878 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75	Act. băncei de creditŭ ung.	308.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75	Act. băncei de creditŭ austr.	303.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
		Napoleon-d'orĭ	998.—½
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.55
		Londra 10 Livres sterlinge	125.75

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 6 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	97—	97½
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103½
» „ „ (5%)	86¾	87¼
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	——	——
» » » (5%)	82¾	83¼
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14¼	13¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 19 Martie st. n. 1886.

		Cump.		Vênd.
Bancnote romănescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.74
Argint romănesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Edictŭ.

Patriciu Branoviciu gr. cat. din Sanpaulŭ — după-ce de unŭ anŭ și-a părăsitŭ domiciliulŭ și pe legitima sa soțiă Rachila Branoviciu násc. Popa, gr. cat. din Futacu, — și nu se scie loculŭ ubicațiunei sale, sĕ citéză prin acésta, ca în terminŭ de unŭ anŭ și o ḑi sĕ se presenteze înaintea subscrisului forŭ matrimonialŭ, căcĭ la din contră procesulŭ divorțialŭ urḑitŭ in contra-i de către numita sa muiere, se va pertracta și decide și în absența lui, conformŭ s. s. canone și a legilorŭ în vigóre.

Dela forulŭ matrimonialŭ gr. cat de 1-a Instanță alŭ Eparchiei protopopescĭ a Iernotului.

Petrilaca română, în 8 Martie 1886. **Arone Gerasimŭ,** v. protopopŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI Brașovŭ.